

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА
И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА
Сектор за пензијско и инвалидско
осигурање и борачко-инвалидску заштиту

Број: 011-00-620/2018-11

Датум: 18.6.2019. године

Македонска 4

Београд

На основу члана 41. став 10. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 – др. уредба), Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања објављује

ИЗВЕШТАЈ
О СПРОВЕДеноЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ О НАЦРТУ ЗАКОНА О ПРАВИМА БОРАЦА,
ВОЈНИХ ИНВАЛИДА, ЦИВИЛНИХ ИНВАЛИДА РАТА И ЧЛАНОВА ЊИХОВИХ
ПОРОДИЦА

Одбор за јавне службе Владе Републике Србије је на седници одржаној дана 23. априла 2019. године донео закључак 05 број 011-4127/2019 којим је одобрио спровођење јавне расправе о Нацрту закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица (у даљем тексту: Нацрт закона) и донео Програм јавне расправе о Нацрту закона.

Јавна расправа о Нацрту закона спроведена је у периоду од 13. маја 2019. године до 3. јуна 2019. године, а текст Нацрта закона био је постављен на интернет страници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања www.minrzs.gov.rs и на порталу е-управе, са позивом свим заинтересованим лицима да у назначеном року достављају предлоге, сугестије, иницијативе и коментаре на имејл адресу: boracka_zastita@minrzs.gov.rs, односно писаним путем на адресу: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за пензијско и инвалидско осигурање и борачко-инвалидску заштиту - за јавну расправу, Београд, Немањина 22-26.

Трибине за расправу о Нацрту закона одржане су према Програму јавне расправе у: Врању, Лесковцу, Крагујевцу, Ужицу, Сјеници, Краљеву, Сомбору, Зрењанину, Новом Саду, Зајечару, Београду и Нишу. Због великог интересовања за Нацрт закона трибина је одржана и у Руми.

На трибинама су присутнима представљени многобројни сада важећи прописи који регулишу област борачко-инвалидске заштите и заштите цивилних инвалида рата, уз образложење потребе да се изврши кодификација ових прописа, као и да се унапреде одређена законска решења, да се иста осавремене и ускладе са важећим прописима из других области. Представљен је текст Нацрта закона и ставови које је утврдила радна група.

Укупно је на свим трибинама било присутно око 1600 учесника. Учесници у јавној расправи су били: представници покрајинских, градских и општинских органа надлежних за борачко-

инвалидску заштиту, представници удружења бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица и остали заинтересовани.

Присутни су показали велику заинтересованост за учешће у јавној расправи.

Током учешћа на трибинама своје мишљење, примедбе, предлоге и сугестије на текст Нацрта закона је усмено изнело укупно 207 дискусаната. Том приликом је достављено и 103 поднеска у виду писаног материјала.

За време трајања јавне расправе у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је примљено путем редовне и електронске поште 45 поднесака са многобројним примедбама и сугестијама, поред осталих и комплетан текст нацрта Закона о правима ратних ветерана, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица.

Може се констатовати да је највећи број учесника јавне расправе током одржаних трибина, као и кроз материјал који је достављен Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања изнео мишљење да је потребно да се Нацрт закона стави ван процедуре и да се формира нова радна група која би сачинила нови текст Нацрт закона, односно да се изврше његове измене и допуне. Велики број учесника расправе је тражио да се у Нацрту закона пропишу права бораца оружаних акција 90-тих и рата 1999. године којима није признато својство ратног војног инвалида а која нису предвиђена ни сада важећим пописима из области борачко-инвалидске заштите, или да се донесе посебан закон о правима ветерана. Поједини од учесника су сматрали и да права цивилних инвалида рата треба регулисати посебним законом. Већина учесника јавне расправе изнела је захтев да се статус борца призна свим борцима који су сада држављани Републике Србије а рањени су у Републици Хрватској, БиХ и Републици Српској. По питању категоризације бораца мишљења су већином била супротстављена. Док су се једни изјашњавали против сваке категоризације и дељења бораца по било ком основу, други су предлагали категоризацију по различитим критеријумима. Такође, много примедба је било на висину прописаних примања, као и на начин одређивања основице за израчунавање примања по признатим правима. При томе су се углавном изјашњавали да је потребно да се призната права не умањују, као и да треба вратити начин обрачуна примања као пре доношења последњих измена и допуна закона. Представници цивилних инвалида рата и чланова породица умрлих цивилних инвалида рата и цивилних жртава рата су се углавном залагали да се цивилни инвалиди рата изједначе у правима са војним инвалидима, као и да се пропише право на породичну инвалиднину за све чланове породице умрлих цивилних инвалида рата и цивилних жртава рата. Бројне примедбе су се односиле на питање регулисања репрезентативности удружења из области борачко-инвалидске заштите и заштите цивилних инвалида рата. Учесници трибина су се изјашњавали и о томе да не треба одузимати надлежност у другостепеном поступку АП Војводини и Граду Београду.

Након завршене јавне расправе све примедбе, предлози и сугестије биће разматрани у оквиру рада радне групе, након чега ће бити опредељени коначни ставови који ће ући у текст Нацрта закона.

У прилогу овог извештаја, као његов саставни део, су обједињене и груписане примедбе, предлози и сугестије свих учесника које су изнете на одржаним трибинама, као и оне које су за време трајања јавне расправе о Нацрту закона достављене Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

ПРИМЕДБЕ, ПРЕДЛОЗИ И СУГЕСТИЈЕ ИЗНЕТЕ У ТОКУ ЈАВНЕ РАСПРАВЕ О НАЦРТУ ЗАКОНА О ПРАВИМА БОРАЦА, ВОЈНИХ ИНВАЛИДА, ЦИВИЛНИХ ИНВАЛИДА РАТА И ЧЛАНОВА ЊИХОВИХ ПОРОДИЦА

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. Поједини учесници су тражили да се Нацрт закона стави ван процедуре и да се формира нова радна група која би сачинила нов Нацрт закона, у коју неће ући садашњи чланови који представљају удружења,
2. Други су сматрали да је Нацрт закона добар за војне инвалиде, чланове њихових породица и породица палих бораца, али да га треба дорадити са правима бораца,
3. Закон је за ветеране неприхватљив у целости и треба да се донесе посебан Закон о правима ветерана (чији нацрт је достављен), да се повећа износ у буџету који је предвиђен за права из области борачко-инвалидске заштите, како би се борцима признала одређена права,
4. Да се законом у активним одредбама не прописују права учесника НОР-а и припадника Равногорског покрета, с обзиром на то да тих корисника има веома мало,
5. Да се права цивилних инвалида рата регулишу посебним законом, а не у склопу овог Нацрта закона,
6. Да Нацрт закона не треба да регулише права мирнодопских војних инвалида, јер су њихова права регулисана другим законима из области одбране и војске,
7. Потребно је ставове радне групе уградити у закон,
8. Не умањивати стечена права и њихове износе,
9. Против годишњег усклађивања износа права – да се усклађивање врши као пре измена и допуна закона из области борачко-инвалидске заштите које су донете 2018. године и то почев од 01.01.2021. године, како би Министарство оспособило оперативни систем за такву врсту обрачуна,
10. Да се за основицу за одређивање новчаних примања пропише износ просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици Србији према последњем објављеном податку републиког органа надлежног за послове статистике,
11. Тачно прецизирати датум исплате права,
12. Да се не одузима надлежност Аутономној Покрајини Војводини и граду Београду,
13. Рокови који су прописани за превођење права са закона који су престали да важе на нови закон су изузетно кратки и исте треба повећати са 6 месеци на 18 месеци, односно на 24 месеца,
14. Не вршити преиспитивање признатих права,
15. Предлози у вези термина коришћених у Нацрту закона:
 - „пали борац“ замени термином „погинули борац“,
 - у наслову треба додати: „ратни војни инвалиди и породице погинулих бораца“,
 - да се уместо „борац“ користи термин: „ратни ветеран“ или „ратник“ или „бранилац отаџбине“,
 - „Војска Републике Србије“ треба заменити речима: „оружане снаге СФРЈ и држава наследница“,
 - „војне јединице“ заменити са термином: „оружане снаге“, јер први термин не обухвата добровољце, припаднике МУП-а, службе безбедности и територијалне одбране,
16. Осим услова који су прописани за губитак права по овом Нацрту закона треба прописати и следеће услове:

- уколико се лице неоправдано није јавило, а примило је позив за војну вежбу и мобилизацију,
 - уколико се три или више пута није могао уручити позив за војну вежбу или мобилизацију,
 - уколико је лице осуђено за фалсификовање докумената, или је предало фалсификована документа у циљу стицања права по овом закону,
 - уколико је лице осуђено због давања лажне изјаве пред судом о учествовању неког лица у ратним дејствима или због лажне изјаве о околностима рањавања другог лица,
 - уколико је лице било одговорно или носилац неког пројекта, а судски утврђено да је дошло до финансијских малверзација,
 - уколико се судски утврди да је одавало државне тајне страним службама или другим страним институцијама.
17. Комисију Владе коју чине седам чланова и која утврђује право на „Равногорску споменицу“ не треба да чине три члана СУБНОР-а,
18. Поводом надлежности које су прописане за министра дати су следећи предлози:
- да министар не доноси правилнике који су прописани Нацртом закона, већ да се све уреди законом,
 - да министар не доноси Правилник о утрђивању процента војног инвалидитета, с обзиром да постоји бојазан да ће применити Правилник Републичког фонда за здравствено осигурање,
 - да министар одбране, а не министар надлежан за послове борачко-инвалидске заштите, прописује облике војне обуке који изазивају повећану опасност за оштећење организма,
19. Да се формира посебно Министарство за борачка питања са министром који би био ветеран или да се питањима из области борачко –инвалидске заштите бави Управа за борце и ратне војне инвалиде која би се формирала у саставу Министарства одбране,
20. Да се у Београду подигне споменик изгинулим у ратовима 1990-1999. године, уместо споменика на Савском тргу, као и да се сагради Меморијални центар за спомен изгинулим у ратовима 1990-1999. године.

II СТАТУС БОРЦА, КАТЕГОРИЗАЦИЈА БОРАЦА, ПРАВА БОРАЦА И ЧЛАНОВА ЊИХОВЕ ПОРОДИЦЕ

1. Статус борца

1. Предложени су различити датуми почетка и трајања оружаних акција по основу којих треба признати статус борца и то:
- од 17. августа 1990. до 26. јуна 1999. године,
 - обухватити све борце учеснике оружаних акција после 27. априла 1992. године, односно 19. маја 1992. године,
 - уместо до 19. маја 1992. године признати оружане акције до 22. маја 1992. године (до признања бивших република СФРЈ од УН),
 - признати статус борца бивше Републике Српске Крајине до 26. јуна 1996. године (када је демобилисана ЈНА с обзиром да је 350 старешина војске било ангажовано после 19.05.1992. године),
 - учешће у оружаним акцијама од 27. априла 1992. до 14.12.1995. године - до потписивања Дејтонског споразума,
 - учешће у оружаним акцијама као припадник локалних оружаних снага у УНПА зонама (Сјевер, Југ, Запац и Исток) под заштитом Мировних снага (Венсов план) и

вршење војне дужности или друге дужности за војне циљеве или за циљеве државне безбедности у оружаним акцијама после 27. априла 1992. године до 10. августа 1995. године, а за сектор Исток до 20. јуна 1996. године,

- учешће у оружаним акцијама од 17. августа 1990. до 22. маја 1992. године (уместо до 19. маја 1992. године – када се повукла ЈНА из БиХ),
 - покрити вакум за признање својства борца између 27. априла 1992. године од када ЈНА званично не постоји до 17. октобра 1992. године када је формирана Војске Републике Српске Крајине,
 - да се призна својство борца учесника оружаних акција у Републици Српској Крајини од 27.04.1992. године до 14.03.1995. године,
 - да је вршио војне или безбедносне послове у Војсци Републике Српске до 19. јуна 1996. године, односно у Српској Војсци Крајине до 27. јуна 1996. године (или: у рату или оружаним акцијама предузетим за време мира вршио војне дужности или друге дужности за војне циљеве или циљеве државне безбедности, а који својство борца није остварио у другој држави насталој на територији бивше СФРЈ),
 - оружане акције почев од 01.01.1998. до 24.03.1999. године,
 - да се као почетак рата уместо 24. марта 1999. године пропише 29. март 1998. године,
 - да се пропише да је борац држављанин Републике Србије који својство борца није остварио у другој држави бивше СФРЈ,
 - да се обухвате сва лица која су сада држављани Републике Србије, а рањени су у Републици Хрватској, БиХ и Републици Српској,
2. Да се децидно наведе да својство борца могу стећи припадници МУП-а (активни и резервни састав), БИА и активна војна лица,
3. Да се Равногорцима призна статус борца почев од 15. априла 1941. године до децембра 1941. године (када су престали са борбом против окупатора),
4. Да се пропише учешће у Равногорском покрету до 12. септембра 1944. године, након чега су се придружили партизанским јединицама,
5. За доделу „Равногорске споменице“ треба прописати додатне услове:
- да су након 13. септембра до 15.5.1945. године приступили партизанским одредима или су наставили да раде за НОП,
 - да након приступања партизанским одредима нису прекидали службу у њима до 15. маја 1945. године.

2. Категоризација бораца

1. Борце не треба делити ни по ком основу па ни на категорије,
2. Против категоризације бораца с обзиром да ће сви борци Другог светског рата постати борци I категорије,
3. Да се изврши категоризација бораца као у Републици Српској,
4. Да се за I категорију борца уместо 78 дана на Косову и Метохији пропише 60 дана, док други траже да се бришу речи: „78 дана на Косову и Метохији“,
5. Да се категоризација бораца изврши на тај начин што ће се посебно категорисати борци који су били у зони ратних дејстава од оних који су били ван ове зоне,
6. Признати I категорију свим борцима који су се борили у саставу јединица одликованих орденог Народног хероја, без обзира на то колико дана су учествовали у оружаним акцијама,
7. Предлаже се три категорије бораца и то:
 - I категорија – борац који има више од 200 дана учешћа укупно и борац који има 45 и више дана у зонама високог интензитета,

- II категорија – борац који има 90 до 199 дана укупно и борац који има најмање 30 дана у зонама високог интензитета,
 - III категорија – борац који има укупно до 90 дана учешћа,
8. Предлаже се три категорије бораца и то:
- I категорија – учесници у ратовима 1991/2001. у РХрватској, БиХ и 1999/2001. на КиМ, копненој зони безбедности и унутрашњости Србије (у зонама ратних дејстава),
 - II категорија - учесници у ратовима 1991/2001. на КиМ, копненој зони безбедности, а нису учествовали 1991/92 у РХрватској и БиХ, као и они који су учествовали 1991/92 у РХрватској и БиХ, а нису учествовали 1999/2001 на КиМ и копненој зони безбедности,
 - III категорија - учесници који су били мобилисани 1999/2001. и који су учествовали у рату у РСрбији и РЦГ ван зона ратних дејстава,
9. Предлаже се две категорије бораца и то:
- учесници НОР-а,
 - учесници оружаних акција од 1990-1999. године,
10. Предлаже се две категорије бораца и то:
- I категорија борци са учешћем у оружаним акцијама од 46 дана и
 - II категорија борци са учешћем у оружаним акцијама до 45 дана,
11. Извршити категоризацију бораца према закону генерала Делића.

3. Права бораца

а) Право борца на легитимацију, Споменицу, медаљу, борачки додатак, једнократну новчану помоћ

1. Право на легитимацију борца,
2. Да се формира база података учесника свих ратова и чланова њихових породица и да се иста ажурира са подацим о њиховим адресама, болестима и смрти,
3. Да се додељује споменица под називом „Косовска споменица 1999. године“,
4. Да се установи Споменица „Бранилац отаџбине 1990-1999. године“ и то за:
 - учешће у рату од 30 дана до једне године (други предлажу од 4 до 6 месеци) – Бронзана споменица;
 - учешће у рату од једне до две године (други предлажу од 6 до 18 месеци) – Сребрна споменица;
 - учешће у рату преко две године (други предлажу преко 18 месеци) – Златна споменица,
5. Да се установи Споменица „Бранилац отаџбине 1990-1999. године“ и да се њихови носиоци изједначе у правима са носиоцима „Споменице 1941“,
6. Свим несталим и погинулим борцима постхумно доделити Златну споменицу, без обзира на дужину ангажовања у оружаним акцијама,
7. Да се носиоцима Споменице „Бранилац отаџбине 1990-1999. године“, пропише право на новчану накнаду за набавку путничког моторног возила, као и борцима са учешћем у оружаним акцијама више од 3 године,
8. Да носилац Споменице „Бранилац отаџбине 1990-1999. године“ има право на најмање 4 путовања или као носилац одликовања Народног хероја,
9. Да се призна право на годишње новчано примање по основу добијених одликовања (од 8000 до 25 000), носиоцима ордена, односно медаље у зависности од добијеног одличја, као и за чланове породице одликованог лица,
10. Да обим права бораца зависи од времена учешћа у рату,

11. Да се призна право на борачки додатак за све борце, без обзира на материјалне услове његове породице, доживотно, према броју дана проведених у оружаним акцијама или рату:
 - до 30 дана - 30% од основа (просечна зараде из претходног месеца),
 - од 30 до 90 дана за навршених 30 дана - по 1% од основа,
 - преко 90 дана за сваких навршених 30 дана - по 0,7% од основа,
12. Борачки додатак у износу 20% од просечне нето зараде за све учеснике рата,
13. Да се за један дан учешћа у оружаном акцији одреди месечна исплата у износу од 300 динара,
14. Да се призна право на борачки додатак свим борцима чија су примања мања од износа потрошачке корпе,
15. Да се борцима призна право на новчану накнаду за време незапослености,
16. Да се запосленим борцима призна право на инвалидски додатак за запослене борце,
17. Право на једнократну новчану помоћ,
18. Да се борцима из рата 1999. године и борцима из оружаних акција 90-тих признају сва права као борцима учесницима НОР-а, (право на месечно новчано примање, изузетно месечно новчано примање, право на Споменицу, медаљу, да се прогласе народни хероји и др.).
19. Да се за борце пропишу иста права која за борце прописује закон Републике Хрватске.

б) Право борца на националну пензију, олакшице при пензионисању, пензијски стаж у двоструком трајању

1. Да се као вид националног признања за боравак на ратишту додељују националне пензије и то:
 - до 30 дана – као спортистима који су освојили бронзану медаљу,
 - преко 30 дана до годину дана - као спортистима који су освојили сребрну медаљу,
 - преко годину дана, као и ратним војним инвалидима, члановима породица палих бораца и цивилним инвалидима рата – као спортистима који су освојили златну медаљу,
2. Право на националну пензију за све припаднике 53. и 55. граничног батаљона,
3. Остваривање пензије под повољнијим условима,
4. Да борац стиче право на пензију чим напуни 40 година стажа, без обзира на године живота, не пре напуњених 53 година живота, а износ пензија мора бити просечна пензија у РС за претходну годину,
5. Да се старосна граница за одлазак у пензију снизи за онолико времена колико је борац провео ангажован у рату односно оружаном акцији у миру,
6. Да борац стекне право на пензију са 65 година живота (мушкарци) 60 година живота (жене) без обзира на пензијски стаж,
7. Борцима који су учествовали у већим биткама и припадали бригадама које су награђене орденом Народног хероја признати право на борачку пензију са 55 година старости,
8. Признање пензијског стажа у двоструком трајању.

в) Права борца из области здравствене заштите

1. Право на бесплатну здравствену заштиту уз ослобађање од плаћања партиципације за борце и чланове њихових породица,
2. Бесплатно лечење на ВМА и војномедицинским центрима,
3. Пријем пре осталих пацијената без заказивања (осим хитних случајева),
4. Рефундација трошкова прегледа обављеног у приватној здравственој установи уколико му се не закаже специјалистички преглед у року од 30 дана,
5. Да се оснује дом где би се лечили ветерани,

6. Право на бањско–климатски опоравак,
7. Обавезни систематски прегледи за све учеснике рата у референтним здравственим установама,
8. Да борац остварује право на здравствену заштиту у складу са прописима којима се уређује здравствено осигурање,
9. Здравствена заштита за борце у обиму као за професионалне припаднике Војске.

г) Право борца на решавање стамбених потреба, смештај у установе социјалне заштите

1. Решавање стамбених потреба,
2. Рефундација ПДВ-а приликом куповине стана,
3. Право на откуп стана уз плаћање 30% од тржишне цене стана,
4. Да се одреди колики удео станова припада свакој категорији корисника (борцима, војним инвалидима, члановима породица палих бораца),
5. Бесплатан смештај у установе социјалне заштите.

д) Права борца у вези запошљавања

1. Да борцима посао обезбеди држава,
2. Да имају првенство при запошљавању у државним органима, локалној самоуправи и јавним предузећима,
3. Право на новчану подршку за самозапошљавање,
4. Да се уплате доприноси за радни стаж који се рачуна у двоструком трајању,
5. Да се послодавац који запосли борца ослободи плаћања припадљивости,
6. Да се борац не може прогласити за технолошки вишак,
7. Предност при коришћењу програма надлежних завода за запошљавање,
8. Приоритет при укључивању у активне мере запошљавања које су садржане у Националном плану запошљавања,
9. Уколико борац заснује радни однос на одређено време, а у међувремену буде ангажован на извршавању задатака у оружаним снагама РС, радни однос аутоматски треба да му прерасте у рад на неодређено радно време,
10. Формирање државног предузећа са циљем запошљавања лица обухваћених овим законом,
11. Забрана запошљавања дезертера у државном сектору.

ђ) Право борца на субвенције и остале повластице

1. Да се јединице локалне самоуправе обавезу да морају да пропишу субвенције за све борце (за комуналне услуге, попуст на коришћење електричне енергије, ослобођење од плаћања закупа гробног места, бесплатну вожњу у јавном локалном превозу и др.),
2. Субвенције би требало да се финансирају из државног буџета 50%,
3. Право на повлаћену вожњу (или умањење цене вожње за 20%) за неограничен број вожњи),
4. Право на 4 повлашћене вожње и 2 бесплатне вожње,
5. Право на налепнице за бесплатно паркирање,
6. Попуст приликом регистрације моторних возила,
7. Да борци I категорије имају право на увоз моторног возила без царине и ПДВ-а у року од 7 година,
8. Бесплатне путарине,
9. Предност при закупу државне земље,
10. Предност при закупу пословног простора,
11. Умањити порез од пољопривредне делатности за 50%,

12. Ослобађање од плаћања накнаде за пренамену пољопривредног земљишта,
13. Ослобађање од плаћања трошкова коришћења грађевинског земљишта,
14. Умањење цене огрева (дрва и угља) за 50%,
15. Субвенција на плаћање даљинског грејања и услуга коришћења гаса,
16. Пореске и царинске олакшице,
17. Ослобађање од градских, односно општинских такси,
18. Да не враћају оружје и да не плаћају порез на оружје,
19. Право на бесплатне дозволе за пецање (или попуст за дозволу за лов и риболов за 50%),
20. Ослобађање плаћања тв претплате,
21. Бесплатне екскурзије,
22. Бесплатно коришћење рекреативних објеката и купалишта,
23. Приоритет у решавању законом утврђених права и интереса.

е) Признање борцу права на почести

1. Да се 28. јун прогласи за државни празник - Дан ратних ветерана Србије,
2. Почасно место на државним свечаностима,
3. Право на униформе за учешће на државним свечаностима,
4. Бесплатан превоз борцима на Дан ратних ветерана,
5. Право на почести приликом сахрањивања,
6. Да се страним држављанима који су учествовали у рату, као и члановима њихове породице обезбеди држављанство Републике Србије по хитном поступку (уколико они то желе).

ж) Признање права члановима породице бораца

1. Да се изradi електронска база социјалних карата свих породица бораца, ради њихове материјалне заштите,
2. Евидентирати породице преминулих бораца и дати им статусе,
3. Помоћ социјално угроженим породицама бораца и породицама бораца преминулих од болести насталих као последица учешћа у рату,
4. Права чланова породице носиоца Споменице „Бранилац отаџбине 1990-1999. године“ изједначити са правима чланова породица носилаца „Партизанске споменице 1941“ и „Равногорске споменице“,
5. Да деца бораца имају:
 - приоритет при запошљавању,
 - приоритет при упису на школе и факултете,
 - приоритет при смештају у школске и студентске домове,
 - право на бесплатно школовање,
 - право на бесплатне уџбенике,
6. Право на новчану помоћ породици у случају смрти борца.

III ПРАВА ВОЈНОГ ИНВАЛИДА

а) Право војног инвалида на личну инвалиднину, додатак за негу и помоћ и ортопедски додатак

1. Да се повећају износи личне инвалиднине,
2. Да се нижим групама инвалида повећа износ личне инвалиднине,
3. Да се призна својство војног инвалида и уколико постоји 10% телесног оштећења,

4. Да не застарева захтев за признање својства ратног војног инвалида по основу: ПТСП-а (посттрауматског стресног синдрома), болести која је проузрокована радиоактивним зрачењем и болести које су последица употребе хемијског и биолошког оружја,
5. Да се својство ратног војног инвалида може доказати и уз помоћ два квалификована сведока која су била у истој јединици, односно територији дејства, уколико се не може доказати другим средствима, док су други против тога да се својство војног инвалида доказује изјавама, већ да је писани доказ једино валидан,
6. Упис у војну књижицу треба сматрати доказним средством,
7. Вратити право на личну инвалиднину ранијим корисницима које су то право изгубили због тога што су напустили територију Републике Србије,
8. Када се призна својство војног инвалида да се аутоматски признају и друга припадајућа права, без поновног подношења захтева,
9. Признати својство мирнодопског војног инвалида и лицу на професионалној војној служби, припаднику МУП-а и БИА,
10. Лицима која су страдала као дипломатски, односно конзуларни представници и у јединицама ОУН да се призна својство ратног војног инвалида (уместо мирнодопског војног инвалида или цивилног инвалида рата),
11. Да се уведе додатак за негу до 11. степена,
12. Да војни инвалид може да запосли неког од чланова уже породице да му пружа негу и помоћ,
13. Да ортопедски додатак има 11 степени, и да се повећа његов износ,
14. Да се изврши ревизија решења признатих својстава ратних војних инвалида како би се из борачко-инвалидске заштите искључили лажни војни инвалиди, док други сматрају да је то незаконито.

б) Право ратног војног инвалида у случају незапослености

1. Повећање износа накнаде за време незапослености,
2. Да се смањи број услова за признање права за случај незапослености,
3. Инвалидски додатак за незапослене ратне војне инвалиде треба да буде у истом износу за све ратне војне инвалиде,
4. Да ратни војни инвалиди који су остваривали право на инвалидски додатак за време незапослености након чега се запосле па остану без посла могу поново да остваре право на инвалидски додатак за време незапослености.

в) Право војног инвалида на месечно новчано примање

1. Да се смање године када се корисници сматрају неспособним за привређивање ради остваривања права на месечно новчано примање,
2. Код признања права на месечно новчано примање и породични додатак потребно је да се приходи који су мањи од 3% не рачунају као приходи домаћинства,
3. Корисници месечног новчаног примања и породичног додатка код којих се на уверењу РГЗ налазе кућа и окућница без пољопривредног земљишта треба да имају нижу основицу за признање права, предвидети умањење прихода због навршених 70-80 година живота и најниже пензије.

г) Пензијско осигурање војног инвалида

1. Да се уплаћује пензијски стаж за време примања накнаде за време незапослености,
2. Да се војним инвалидима који имају више деце додели национална пензија,
3. Да ратни војни инвалиди у пензији примају исти износ као ратни војни инвалиди који су незапослени или запослени,

4. Да војни инвалиди имају право на пензију са 15 година стажа – без обзира на навршене године живота,
5. Да се ратни војни инвалиди од I до IV групе одмах прогласе неспособним за рад и да добију инвалидску пензију у износу садашње накнаде за време незапослености (просечна нето зарада у Републици Србији),
6. Да се право на инвалидски додатак ратног војног инвалида који је остварио право на пензију пропише и за ратне војне инвалиде V до X групе,
7. Да ратни војни инвалид који је примао накнаду за време док се налази у радном односу (борачки додатак односно инвалидски додатак ратног војног инвалида који је у радном односу) након одласка у пензију има право на исплату разлике пензије до 75% просечне нето зараде.

д) Остала права војног инвалида

1. Да се пропише право на додатак за децу, које је прописано важећим републичким законом,
2. Да се пропише право на накнаду за исхрану и смештај, које је прописано важећим републичким законом,
3. Да се пропише право на професионалну рехабилитацију и новчану накнаду за време професионалне рехабилитације, које је прописано важећим савезним законом,
4. Да војним инвалидима посао обезбеди држава и да имају првенство при запошљавању у државним органима, локалној самоуправи и јавним предузећима,
5. Војни инвалиди треба да остварују право на сва ортопедска помагала преко борачко инвалидске заштите, а не као обични инвалиди преко Републичког фонда за здравствено осигурање,
6. Пријем војних инвалида у здравственој установи пре осталих пацијената, без заказивања (осим хитних случајева),
7. Да се плаћају путни трошкови за одлазак на бањско-климатски опоравак војним инвалидима и њиховим пратиоцима,
8. Да се право на бесплатну и повлашћену возњу признаје од првог дана наредног месеца по поднетом захтеву,
9. Јасно обележено место за седење за ратног војног инвалида у јавном превозу,
10. Да се војни инвалиди не јављају Служби борачко инвалидске заштите на сваких шест месеци како би потврдили да су живи,
11. Да војни инвалиди од I до IV групе имају право на накнаду за прилагођавање сопственог путничког моторног возила, по извршеном прилагођавању,
12. Дан ратних војних инвалида буде 19. новембар – када је Михајло Обреновић 1863. године донео први Закон о ратним војним инвалидима.

IV ПРАВА КОРИСНИКА ПОРОДИЧНЕ ИНВАЛИДНИНЕ

1. Да се члановима породице призна право на породичну инвалиднину након смрти војног инвалида VIII групе, или без обзира на групу инвалидитета која му је била призната,
2. Да се повећају месечни износи: породичне инвалиднине, додатка за родитеља палог борца, увећане породичне инвалиднине, додатка за негу,
3. Да право на породичну инвалиднину по палом борцу могу да остваре и брат и сестра палог борца,

4. Да право на породичну инвалиднину по палом борцу може да оствари и ванбрачни супружник (без обзира на то да ли је имао деце са палим борцем),
5. Признати право на породичну инвалиднину и разведеном супружнику (ако има заједничко дете са палим борцем под условом да је дете рођено у браку, ако није засновао радни однос, није заснивао брачну заједницу након развода и ако је вршио или врши родитељско право према детету),
6. Да право на породичну инвалиднину имају и деца која се не школују уместо до 15 године живота до 18 године живота,
7. Прописати право на бањско-климатски опоравак за чланове породице палих бораца,
8. Да чланови породице палог борца имају приоритет при запошљавању у државним органима, јединицама локалне самоуправе и јавним предузећима,
9. Бесплатно лечење на ВМА и војномедицинским центрима,
10. Пријем пре осталих пацијената без заказивања (осим хитних случајева),
11. Да корисник породичне инвалиднине по палом борцу има право на накнаду трошкова превоза до места сахране,
12. Накнада трошкова сахране и ексхумације погинулог борца,
13. Вратити право на породичну инвалиднину ранијим корисницима које су то право изгубили због тога што су напустили територију Републике Србије.

V ПРАВА ЦИВИЛНОГ ИНВАЛИДА РАТА, ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ ЦИВИЛНОГ ИНВАЛИДА РАТА И ЦИВИЛНЕ ЖРТВЕ РАТА

а) Права цивилног инвалида рата

1. Да се цивилни инвалиди рата изједначе у правима са војним инвалидима,
2. Право на медицинско-техничка помагала као војни инвалиди,
3. Право на повлашћену вожњу као војним инвалидима,
4. Право на бањско-климатски опоравак,
5. Пријем без заказивања у здравствене установе пре осталих пацијената (осим хитних случајева),
6. Право на решавање стамбеног питања,
7. Право цивилног инвалида рата на путничко моторно возило,
8. Да се пропише десет група инвалидитета, као код војних инвалида,
9. Да се призна својство цивилног инвалида рата са 20% оштећења по основу ране, повреде или озледе, а са 60% оштећења по основу болести,
10. Да се призна својство цивилног инвалида рата и лицима која су оболела од канцера,
11. Да се својство цивилних инвалида рата призна и цивилним инвалидима рата из бивших држава СФРЈ,
12. Да се врати својство цивилног инвалида рата лицима која су то својство изгубила,
13. Да цивилни инвалид рата који је инвалидитет стекао док је извршавао своју радну обавезу за време рата има иста права као ратни војни инвалид,
14. Да изјава два сведока може бити доказ за признање својства цивилног инвалида рата или цивилне жртве рата,
15. Признати својство цивилног инвалида рата жртвама сексуалног насиља, тортуре и нечовечног понашања (ПТСП),
16. Да се својство цивилног инвалида рата може остварити по основу: повреде права на физички и психички интегритет, достојанство, слободу, сигурност, слободу кретања у току оружаних сукоба или у вези са оружаним сукобима, убиства, мучења, понижавајућег понашања, сексуалног насиља, принудне мобилизације, принудног рада,

17. Донети посебан закон о правима жртава сексуалног насиља или њихова права регулисати овим законом.

б) Права чланова породице цивилног инвалида рата и цивилне жртве рата

1. Да се пропише право на породичну инвалиднину за све чланове породице умрлих цивилних инвалида рата и цивилних жртава рата,
2. Да члан породице цивилног лица које је нестало не мора да га проглашава за умрлог у ванпарничном поступку да би остварили право по основу цивилне жртве рата,
3. У чланове породице цивилне жртве рата треба уврстити: брата, сестру, деду и бабу,
4. Право члана породице цивилне жртве рата на породични додатак,
5. Право на једнократну помоћ у случају смрти цивилног инвалида рата.

VI УДРУЖЕЊА

1. Да се регулише статус удружења (које удружење стиче статус репрезентативног удружења, колико чланова мора да има, да се уклоне удружења тзв. „фантомска“, која немају чланове),
2. Да се формирају највише три удружења,
3. Да се поштоваоци удружења не рачунају у број чланова удружења који су потребни за његову репрезентативност,
4. Да се утврђује репрезентативност удружења на начин као код синдиката запослених,
5. Не дозволити централизацију удружења,
6. Против фаворизовања СУБНОР-а.

Имајући у виду заинтересованост субјеката који су узели учешће у јавној расправи, сматрамо да је иста успешно спроведена.